

W Muzeum Azji i Pacyfiku o karaimskim dziedzictwie

Anna Abkowicz, która przyczyniła się do przekazania części kolekcji prof. Ananiasza Zajączkowskiego do Muzeum Azji i Pacyfiku, tak podsumowała interdyscyplinarną konferencję *Prof. Ananiasz Zajączkowski i dziedzictwo kulturowe Karaimów w Polsce*.

Znajdujemy się w Muzeum Azji i Pacyfiku, które od lat jest nie tylko przestrzenią gromadzenia zbiorów, lecz także miejscem spotkania kultur, ludzi i tradycji. Konferencja poświęcona prof. Ananiaszowi Zajączkowskiemu jest jednym z punktów programu całorocznej współpracy między Związkiem Karaimów Polskich a Muzeum. Narodziła się ona z naszej wspólnej fascynacji Azją Centralną i przypadkowego spotkania z panią kustosz Karoliną Krzywicką oraz pomysłu przekazania części kolekcji Profesora do Muzeum.

Wschodnie wpływy w Polsce

Polska od stuleci była miejscem, gdzie spotykały się różne światy – łańciński i bizantyjski, chrześcijański, żydowski i muzułmański. To położenie na pograniczu Wschodu i Zachodu sprawiło, że tradycje wschodnie znalazły w naszym kraju wyjątkowe warunki do rozwoju.

Karaimi, Tatarzy oraz podróżnicy i badacze z Azji Centralnej od wieków przyczyniali się do ożywienia wymiany kulturowej. Te tradycje nie były jedynie egzotycznym dodatkiem do polskiej rzeczywistości – stanowiły jej istotną część, wpływały na życie religijne, społeczne i kulturalne. W Polsce Orient był obecny w codzienności – w domach, w szkołach, w synagogach i na ulicach miast.

Ananiasz Zajączkowski – most między kulturami

Prof. Ananiasz Zajączkowski – Karaim, orientalista, turkolog, humanista – zbudował jeden

z najtrwalszych mostów między Polską a Orientem. Jego podróże do Azji Centralnej, motywowane pasją badawczą, były próbą zrozumienia ludzi, ich języków, zwyczajów i tradycji.

Profesor łączył w sobie cechy, które rzadko idą w parze: precyzję naukowca i empatię humanisty. Jego publikacje, fotografie i badania były nie tylko dokumentacją naukową, ale też gestem troski o zachowanie pamięci i dziedzictwa kulturowego. Dzięki jego pracy Polska mogła lepiej poznać Orient, a całą swoją postawą

Anna Abkowicz podczas wystąpienia.
Fot. Atelier Gębscy

pokazywał, że dialog między kulturami jest możliwy i wartościowy.

Karaimi również wnosili swoje wartości, język, religię i zwyczaje do polskiego społeczeństwa, pozostając wiernymi swojej tożsamości. Nasze tradycje i rytuały świadczą o sile i wartości kultury, która przetrwała wieki. Prof. Zajączkowski dokumentował te tradycje z naukową rzetelnością, ale też z prawdziwą troską o „najmniejszej polskiej mniejszości”.

Dialog międzykulturowy jako wartość współczesna

Tradycje wschodnie, w tym karaimskie, nie tylko wzbogacają polską kulturę, ale również stanowią fundament współczesnego dialogu międzykulturowego. Polska dzisiaj jest miejscem, gdzie różnorodność jest wartością, a wymiana kulturowa – sposobem na rozwój i zrozumienie.

Dziedzictwo profesora Zajączkowskiego i Karaimów inspiruje współczesne pokolenia do odkrywania tradycji wschodnich, uczenia się tolerancji i otwartości oraz wznoszenia mostów między ludźmi różnych kultur i wyznań. Dialog międzykulturowy nie jest ideą abstrakcyjną – to praktyczna część życia społecznego i fundament społecznej spójności.

Dziedzictwo Karaimów w Polsce

Spuścizna prof. Zajączkowskiego zyskała w muzeum nowe życie i stała się częścią większej opowieści o obecności Orientu w Polsce – opowieści, która trwa i inspiruje. To nie tylko zbiór artefaktów – to żywy most między przeszłością a teraźniejszością.

Obecność córki i wnuczki Profesora na konferencji jest wymownym symbolem ciągłości pokoleń i wierności wartościom, które profesor zaszczylił w swojej rodzinie. Dzięki wspólnym inicjatywom możemy kontynuować jego dzieło i zachować pamięć o tradycji dla kolejnych pokoleń.

Pozwólcie, że zakończę słowami Profesora, najlepiej oddającymi jego ducha: „Nauka jest formą spotkania ludzi dobrej woli”.

Chciałabym serdecznie podziękować pani kustosz Karolinie Krzywickiej oraz dyrektorowi muzeum, panu Józefowi Zalewskiemu, za

↑ Uczestnicy konferencji podczas obrad, na pierwszym planie córka i wnuczka prof. Ananiasza Zajączkowskiego. Fot. z zasobów MAiP

← Od lewej: kuratorka Karolina Krzywicka, Maria Emilia Zajączkowska-Łopatto oraz Mariola Abkowicz przy stałej wystawie ze strojami uzbeckimi – czapanami. Fot. z zasobów MAiP

przygarnięcie części historii najmniejszej polskiej mniejszości. Mam nadzieję, że nasza współpraca będzie nadal kontynuowana, przynosząc kolejne inspirujące projekty. ■

Anna Abkowicz